

ontwikkeling Canada's economische ontwikkeling

De Canadese economie presteert sinds medio jaren negentig uitstekend. Dankzij de stevige groei behoort Canada tot de rijkere OECD-lidstaten. Toch kent de Canadese economie nog de nodige knelpunten, zoals de hoge belasting op kapitaal en tekortschietende concurrentie in een aantal afgeschermdde sectoren.

Na bijna dertien jaar onafgebroken aan de macht te zijn geweest, werden de Canadese liberalen begin 2006 door de conservatieven verslagen. Sindsdien staat de Canadese regering onder leiding van de conservatieve premier Stephan Harper. Toch is het nog niet tot wezenlijk ander beleid gekomen, omdat Harpers kabinet geen parlementaire meerderheid heeft (EIU, 2008). Daarom overweegt de regering om verkiezingen uit te schrijven. Daarbij zullen de conservatieven ongetwijfeld proberen om de economische ontwikkeling van de afgelopen jaren in stemmenwinst te vertalen (EIU, 2008). Dit omdat de Canadese economie sinds medio jaren negentig indrukwekkende prestaties levert (Bayoumi *et al.*, 2007). Zo groeide het reële bruto binnenlands product (bbp) in de periode 1996–2007 met ruim 44 procent, tegenover een groei van 27 procent voor het eurogebied (OECD, 2007a). Canada laat ook de Verenigde Staten achter zich: het Amerikaanse bbp nam in hetzelfde tijdvak met 39 procent toe. Een fors deel van de groei is te danken aan de werkgelegenheidstoename. Sinds 1996 steeg het aantal banen in Canada met een kwart (Tabel 1), waardoor de werkloosheid met zes procent op het laagste niveau sinds 1974 is aanbeland (EIU, 2008). In het eurogebied bleef de banen-aanwas in de periode 1996–2007 op negen procent steken, terwijl de werkgelegenheid in de VS met veertien procent eveneens minder hard toenam. Naast de sterke banengroei droeg eveneens de Canadese arbeidsproductiviteitsgroei bij aan de economische groei, zij het dat de productiviteit duidelijk minder hard steeg dan in de VS. De productiviteit groeide in Canada tussen 1995 en 2008 met gemiddeld 1,2 procent per jaar, terwijl deze in de VS jaarlijks met gemiddeld 1,9 procent groeide. Ook in Australië (1,6 procent), het Verenigd Koninkrijk (1,8) en Zweden (2,2) lag de arbeidsproductiviteitsgroei beduidend hoger. De Canadese groei overtrof echter wel die in het eurogebied (0,8 procent per jaar).

Sterke economische structuur

Dankzij de forse economische groei is het Canadese inkomen per hoofd sinds 1996 behoorlijk gestegen.

Hierdoor behoort Canada tot de rijkere OECD-landen (Tabel 1). Van de EU-lidstaten verdienen alleen de Ieren en Luxemburgers meer per inwoner (Worldbank, 2007a). Het hoge Canadese inkomen gaat samen met een redelijk aantrekkelijk vestigings- en investeringsklimaat. Want hoewel het Canadese ondernemingsklimaat volgens ranglijsten zoals van het IMD, het WEF en de Economist Intelligence Unit niet tot de beste van de wereld behoort, doet Canada het op dit gebied absoluut niet slecht (Buijink, 2008). Het aanpassingsvermogen van de Canadese economie is bovendien relatief groot, iets wat in een globaliserende wereld belangrijk is (OECD, 2007b). Ook staan de overheid en de private sector er goed voor (IMF, 2007). Zo heeft de overheid de economische groei gebruikt om haar financiële positie te verbeteren. Op drie jaar na heeft de Canadese regering sinds 1996 een overschot op haar begroting laten zien, waardoor de staatsschuld is teruggelopen van zeventig procent van het bbp in 1996 tot 22,8 procent in 2007 (OECD, 2007a). Daarnaast heeft het kabinet de belastingdruk verlaagd. De totale overheidsinkomsten bedroegen in 2007 39,9 procent van het bbp, tegenover 43,8 procent in 1996 (OECD, 2007a). Canada zit met deze collectieve lastendruk weliswaar een procentpunt boven het OECD-gemiddelde, maar de druk is lager dan in het eurogebied (45,7 procent).

Goed ondernemingsklimaat

Ook op andere manieren heeft de overheid voor een goed ondernemingsklimaat gezorgd. Zo prijzen het IMF en OECD Canada voor haar degelijke monetaire en budgettaire beleid (OECD, 2006; IMF, 2007): door de consistentie en de gerichtheid op lange termijn creëren de centrale bank en de regering stabiliteit en zekerheid. Hierdoor worden een gunstig investeringsklimaat en een stabiele conjuncturele ontwikkeling bevorderd. Dit macro-economische beleid heeft volgens het IMF en OECD in de afgelopen jaren dan ook onmiskenbaar bijgedragen aan de goede economische prestaties. Verder veroorzaakt de Canadese overheid relatief weinig administratieve lasten (Tabel 1). Hierdoor zijn de belemmeringen voor ondernemerschap gering (CBS, 2007), wat maakt dat bijvoorbeeld het starten van een bedrijf eenvoudig en snel te regelen is (Worldbank, 2007b). Verder zijn de goederenmarkten in hun totaliteit redelijk goed geordend, al is de concurrentie in de andere Angelsaksische economieën, zoals Australië, Nieuw Zeeland, het VK en de VS, intensiever (OECD, 2005a). Dat geldt ook voor de arbeidsmarkt; deze

Tabel 1

Economische kerncijfers.

	Inkomen per hoofd (in dollar, ppp ¹ , 2005)	Gecumuleerde banengroei 1996–2007, (1996 = 100)	Werkgelegenheidsgraad (in %, 2007)	Opleidingsniveau, % beroepsbevolking met ten minste mbo-2 niveau (2005)	Positie op Innovation Scoreboard 2006	Positie op Doing Business 2008
Canada	35.078	125	75,1	85	11	7
Australië	32.798	124	74,4	65	18	9
Duitsland	30.496	103	72,9	81	9	5
Denemarken	33.626	109	80,1	83	8	20
Nederland	34.724	118	77,1	72	10	21
Eurogebied	–	114	67,0	68 (EU-19)	–	–
VK	31.580	112	72,0	67	12	6
VS	41.674	114	71,7 (2006)	88	7	3

Bron: OECD, 2001; OECD, 2002; OECD, 2005b; OECD 2007a; OECD, 2007d; ProInno, 2007; World Bank, 2007a. World Bank 2007b.

1 Inkomen omgerekend met koopkrachtpariteiten (ppp).

is in Canada behoorlijk flexibel. Zo is het ontslagrecht in vergelijking met de meeste OECD-landen soepel (CBS, 2007), alleen in de VS en het VK is het eenvoudiger om werknemers te ontslaan. Dit uit zich in meer dynamiek: slechts een klein deel (8,7 procent) van de Canadese werklozen zit langer dan een jaar zonder baan (OECD, 2007c). In de EU-15 is het aandeel langdurig werklozen in de totale werkloosheid met 44,2 procent aanzienlijk hoger. Daarnaast zijn Canadezen hoog opgeleid (OECD, 2007d; Tabel 1). Wel ligt, ondanks het gemiddeld hogere Canadese opleidingsniveau, het aandeel van universitair geschoolden in Nederland, Noorwegen en de VS nog wat hoger (OECD, 2006). De bijzonder goede Canadese onderwijsprestaties (OECD, 2006) zijn terug te zien in de PISA-resultaten (OECD, 2007e): Canada behoort bij dit internationale onderzoek naar de vaardigheden van vijftienjarige leerlingen op wiskundig, taalkundig en natuurwetenschappelijk gebied tot de drie best presterende landen.

Dubbel overschot

Naast de overheidsbegroting vertoont ook de lopende rekening al jarenlang een overschot (IMF, 2007). Canada blijkt op spaargebied weinig weg te hebben van haar grote buurland. De nationale besparingen schommelden in de afgelopen vijftien jaar rond de 22 procent van het bbp, tegenover zo'n dertien procent in de VS (IMF, 2007). De Canadese besparingen liggen hiermee op hetzelfde niveau als in het eurogebied, terwijl de Canadese investeringen met circa twintig procent van het bbp wel het Amerikaanse (en Europese) investeringsniveau evenaren (IMF, 2007). Het positieve saldo op de lopende rekening reflecteert tevens de gezonde positie van het Canadese bedrijfsleven. Dat geldt ook voor de winstgevendheid en solvabiliteit van het bedrijfsleven (IMF, 2007). Op innovatiegebied behoort Canada niet tot de best presterende landen (Tabel 1), maar haar elfde positie op de Innovation Scoreboard is geen slechte prestatie. Canada's redelijke positie kan worden geïllustreerd met de uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling (O&O). De O&O-uitgaven liggen met 1,97 procent van het bbp hoger dan het gemiddelde van 1,87 procent van de EU-15,

maar liggen weer onder het OECD-gemiddelde (2,25 procent) (OECD, 2007c). Een tweede voorbeeld van de redelijke innovatiepositie betreft het aantal patenten. Het aantal triadische octrooien (toegekend door zowel het Amerikaanse, het Europese als het Japanse octrooibureau) ligt in Canada onder het gemiddelde van de EU-15 (CBS, 2007). Maar Canada scoort aanzienlijk beter indien enkel naar het aantal door het Amerikaanse octrooibureau toegekende patenten wordt gekeken (U.S. Patent and Trademark Office, 2007 en eigen berekeningen).

Structurele knelpunten

Hoewel Canada in OECD-verband op veel punten bovengemiddeld scoort, behoort het land over de gehele linie niet tot de top. Het Canadese inkomen per hoofd ligt met 35.078 dollar lager dan in Ierland (38.058 dollar), Noorwegen (47.551 dollar) en de VS (41.674 dollar) (Worldbank, 2007a). Om meer in de buurt van deze landen te komen, zal Canada een aantal knelpunten moeten wegwerken. Het accent zal daarbij vooral moeten liggen op het vergroten van de arbeidsproductiviteit (OECD, 2006; OECD, 2008). In de arbeidsparticipatie zit nog ruimte, maar de werkgelegenheidsgraad is al behoorlijk hoog (Tabel 1).

LITERATUUR

- Bayoumi, T., V. Klyuev en M. Mühleisen (red.) (2007) *Northern Star - Canada's path to economic prosperity*. Occasional Paper 258. Washington D.C.: IMF.
- Buijink, C. (2008) De toekomst in eigen hand. *ESB*, 93(4526), 4–7.
- CBS (2007) *Het Nederlandse ondernemingsklimaat in cijfers 2007*. Voorburg/Heerlen: CBS.
- Economist Intelligence Unit (2008) *Country Report Canada January 2008*. Londen: EIU.
- IMF (2007) *Canada-2007 – Article IV Consultation*. Washington: IMF.
- OECD (2001) *Economic Outlook*. 2001/2, 70. Parijs: OECD (2002) *Economic Outlook*. 2002/2, 72. Parijs: OECD.
- OECD (2005a) *Product market regulation in OECD countries: 1998 to 2003*. Economics Department Working Papers no. 419. Parijs: OECD.
- OECD (2005b) *Economic Outlook*. 2005/1, 77. Parijs: OECD.
- OECD (2006) *Economic Surveys - Canada*. 2006/10. Parijs: OECD.
- OECD (2007a) *Economic Outlook*. 2007/2, 82. Parijs: OECD.
- OECD (2007b) *Economic review of EU*. Parijs: OECD.
- OECD (2007c) *OECD in Figures - 2007 Edition*. Parijs: OECD.
- OECD (2007d) *Education at a glance 2007*. Parijs: OECD.
- OECD (2007e) *PISA 2006 Science Competencies for Tomorrow's World*. Parijs: OECD.
- OECD (2008) *OECD Economic Surveys – Netherlands*. 2008/1. Parijs: OECD.
- ProInno (2007) *European Innovation Scoreboard 2006 – Comparative analysis of innovation performance*. Brussel: ProInno.
- U.S. Patent and Trademark Office (2007) *All Technologies Report – January 1, 1963 – December 31, 2006*. Alexandria: Department of Commerce.
- World Bank (2007a) *2005 International Comparison Program Preliminary Global Report Compares Size of Economies*. Press Release No: 2008/156/DEC. Washington. www.Worldbank.org.
- World Bank (2007b) *Doing business 2008*. Washington: World Bank.